

”

...nejvyšší tresty byly okolo čtyř roků. Prohlásila totiž, že o všem věděla, ale skautům řekla, že jde jen o hru. V dalších skupinách to bylo horší, v případě bylo šest popravených...

“

PŘÍBĚH IVANA KIESLINGERA

MUŽ, KTERÝ SLOUŽIL BACHAŘŮM JAKO FACKOVACÍ PANÁK

Tři dny po atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha, 30. května 1942, se mladý skaut Ivan Kieslinger pokoušel vyrobit výbušninu. Chtěl zjistit, jaká třaskavá látka se dá udělat z chemikálií běžně dostupných v protektorátních obchodech – a chtěl vyzkoumat, zda ji bude možné použít v odboji. Namíchal tedy směs a zapalovačem zažehl krátký doutnák. Jenže nebyl zkušený chemik, bylo mu necelých čtrnáct. Jiskra od doutnaku přeskočila do nechráněné sklenice s chemickou sloučeninou a následovala exploze, která mu potrhala obě ruce. Když se vzpamatoval, vydal se k lékaři, po pravdě řekl, co se mu přihodilo, ale doktor ho odmítl ošetřit. V době, kdy čs. odboj zaútočil na jednoho z nejvýše postavených mužů říše, se to zdálo příliš riskantní. Ivan tedy šel k jinému pražskému lékaři, ale vedlo se mu stejně, u třetího zrovna tak. Zničený bolestí a s krvácejícíma rukama vymyslel spolu s kamarádem, který mu při pokusech asistoval, nepřilíš přesvědčivou historku: Ivan se poranil při pádu ze skály a přítel to dosvědčí. Pak vyrazili na policii. Všechno šlo dobře, policisté pohádce uvěřili, nebo to aspoň předstírali, a odvezli kluky do nemocnice na Albertově, kde Ivanovi ruce ošetřili. Po pár dnech (to už gestapo kvůli atentátu hromadně zatýkalo) však dostal policejní předvolání. Přišel do služebny spolu s maminkou a byl si jistý, že je konec – jako odbojáře ho buď zavřou, nebo popraví. S hrůzou se postavil před policejního důstojníka a ten mu suše oznámil: „Spadl jste ze skály a my teď musíme vědět, jestli od majitele pozemku a skal žádáte nějaké odškodnění...“ Na úlevu, která se mu tehdy rozlila po těle, prý Kieslinger nikdy nezapomene. Nemohl tušit, že kriminálu neunikne – a že nejhorší věci ho čekají teprve po válce.

Ivan Kieslinger se narodil v listopadu 1928 v rodině pražského bankovního úředníka. Měl dobrodušnou povahu, takže se brzy ocitl ve skautském oddíle. Po okupaci v roce 1939 protektorátní úřady skauting zakázaly, ale Ivanova skupina existovala dál, tajně, pod hlavičkou Klubu českých turistů. Přes své vedoucí se kluci začali podílet na odboji. Nosili zprávy, dělali spojky mezi organizacemi a pozorovali vlaky na tratích kvůli případným sabotážím.

Válka skončila, když začali domovníci zametat střepy

Zranění na Ivanově válečném počínání nic nezměnilo, mimo jiné si v roce 1944 opatřil rozmnožovací stroj a tiskl na něm letáky i skautský časopis. „Tatínek byl velice nepříjemně překvapen, když jednou pod svou postelí našel kufřík s ručním rozmnožovacím strojem... Bylo z toho rodeo,“ vypráví po desítkách let, ale hned doplňuje, že rodiče mu jeho aktivity v zásadě schvalovali. Těžko se prý mohli chovat jinak, synovo počínání bylo důsledkem jejich výchovy. V roce 1945 se Ivan zúčastnil výpravy na „shoz zbraní“ pro odboj v Brdech: „Byl jsem vyzván, že bude shoz a že budeme vyznačovat cílovou plochu. Dostal jsem na starost jedno světelné znamení, ale letadlo nakonec nepřiletělo. Později jsem zjistil, že dvě třetiny shozů byly fingované, na oklamání Němců nebo z toho důvodu, aby se zjistilo, jaká podnikají protiopatření.“

Odboj Kieslingerova skautského oddílu vyvrcholil během Pražského povstání. Když se 5. května 1945 ozval rozhlas s výzvou o pomoc, rodiče Ivana pustili do města. Oblékl si skautský kroj a šel pěšky z Jinonic do centra, do Školské ulice, v níž měl sraz s kamarády. Přihlásili se ve Staroměstské radnici, dostali od vojáků úkoly a druhý den už Ivan Kieslinger stál jako hlídka u motolského cvičiště, kde sídlila německá posádka. Němci se záhy vzdali a mladíci se s ukořistěnými zbraněmi vydali do Štefáníkových kasáren: „Cestu nám ,zpríjemňovala‘ německá letadla. Ztráty jsme prakticky neměli, ale byl to takový křest ohněm. Když se na vás řítí letadlo a střelí z kanónů, není to nic moc.“

Skauti museli jít dál na hlavní poštu, klíčové komunikační místo. Ivan Kieslinger měl udržovat spojení mezi poštou a stanovištěm v Palackého ulici. Nosil municí a 8. května dostal zvláštní úkol: „Přijel nás ostřelovat tank. Měl jsem za úkol jít na Václavák, a kdyby tam tank dojel, zničit ho pancéřovou pěstí. Jako úkryt jsem použil pánské záchodky. Jeden kamarád mi dával znamení. Stál na rohu Jindřišské, v rukou měl velké, asi metrové zrcadlo a pozoroval tank... Tankisti měli asi smysl pro humor a zrcadlo mu z ruky vystřelili. Kamarádovi se nic nestalo, zapadnul za roh, ale takovou změnu v obličejí jsem v životě neviděl. Úplně zbělel.“ Německý tank nakonec na Václavák nedojel, otočil se a zmizel. Ivan Kieslinger říká: „Kolem šesté večer se vyrojili domovníci a začali zametat sklo. To znamenalo, že válka skončila.“

Komunistický kriminál a chůze v „malém kole“

V roce 1948 odmaturoval, ale další studium mu znemožnil komunistický převrat. Dne 31. srpna dostal dopis z Českého vysokého učení technického, obsahující strohé sdělení: „S ohledem na posudek Svazu československé mládeže zamítla zápisová komise Váš zápis na vysokou školu. Proti tomuto rozhodnutí není odvolání.“

Důvod byl vcelku zřejmý – Kieslinger byl skaut a ještě k tomu se hlásil k národně socialistické mládeži. Poměrně brzy po únorovém puči se navíc bez velkého rozmýšlení zapojil do protikomunistických studentských aktivit: „Kamarád Zdeněk Balvín, který znal mé smýšlení, mi přinesl časopis Svobodný zítřek, takový letákový samizdat. Byly tam demokratické články, které se neshodovaly s komunistickou linií.“ Kieslinger časopis posílal dalším čtenářům, ale policie nasadila do skupiny agenta. Desátého října 1948 odjel Ivan do Sušice, kde měl domovskou příslušnost, aby se dostavil k odvodu do armády. Při té příležitosti ho zatkli: „Stalo se to v bytě mého strýce, byli tam ještě tatínek a teta. Zatýkal mne úžasně solidní esenbák, který zůstal v předsíni a dovolil mi, abych šel do kuchyně a do ložnice. Měl jsem pistoli, ale střílet ani utíkat jsem kvůli příbuzným nechtěl.“ Kieslingera pak převezli do Prahy, do Bartolomějské ulice: „Výslech se mi zdál ze začátku tvrdý, ale proti tomu, co jsem absolvoval později, to byla procházka růžovým sadem. Řvali a fackovali. Ptali se na časopisy... Věděli stejně všechno.“

Vyšetřování pokračovalo na Pankráci. Vězňové tam chodili na procházku po dvoře, museli jít za sebou ve dvou kruzích, jeden byl větší a jeden menší: „To malé kolo vyhradili pro ty, kteří měli zničené nohy z výslechů. Specialitou estébáků totiž tenkrát bylo mlátit pendrekem nebo hadicí přes nohy. Člověk při tom klečel na židli a měl sundané boty. Chodit pak samozřejmě skoro nemohl, a tak jsme podle malého kola vždycky poznali, kdo zrovna dostává nejhorší nakládačku.“ U soudu dostal Ivan Kieslinger jen půlroční trest. Odpykal si ho v uhelném dole ve Vinařicích, na svobodu vyšel 10. dubna 1949.

Prozrazené povstání 17. května

Volný ale neměl zůstat dlouho. Pár dní po propuštění ho kontaktovala skautská vedoucí Dagmar Skálová a zeptala se, jestli jako propuštěný vězeň neví, kde přesně je na Pankráci držen generál Karel Kutlvašr (velitel Pražského povstání z roku 1945). Kieslinger to věděl přesně, a tak ho Dagmar Skálová požádala o službu: Chystá se protikomunistický převrat a je zapotřebí, aby doprovodil skupinu, která má osvobodit Kutlvašra a další zatčené. Skálová pak Ivanovi domluvila schůzku s dalším z organizátorů převratu, Emanuelem Čančíkem (jeho skutečné jméno však tehdy Kieslinger neznal): „Domluvili jsme se, že se sejdem v noci 17. května, kdy mělo povstání vypuknout, a že dostaneme k dispozici desítky mužů se samopaly. Plánované povstání bylo totiž navázané na armádu... Už o den dřív jsem tušil, že něco není v pořádku, protože se na ulicích objevily zesílené hlídky vojáků a esenbáků. Telefonoval jsem Dagmar Skálové, byl u ní zrovna Čančík a já mu řekl: ‚Je nesmysl, aby se dnes povstání uskutečnilo. Všechno je zřejmě prozrazené...‘ Odpověděl mi: ‚Už jsme to odložili dvakrát, další odklad je nemožný.‘ Téměř všichni byli vzápětí pozatýkáni.“

Pokus o převrat, známý podle jmen hlavních aktérů jako „Prokešův a Borkovcův puč“, se během několika hodin zhroutil. Ivan Kieslinger sice šel 17. května na plánovanou schůzku, ale s nikým se mu nepodařilo spojit. Státní bezpečnost ho zatkla 24. května 1949. Přijelo pro něj pět mužů v tatře a ocitl se znovu v Bartolomějské ulici (později zjistil, že byl prozrazen jen proto, že StB zachytila jeho telefonát ke Skálovým).

Výslechy byly tentokrát mnohem tvrdší než při prvním zatčení: „Pořád jsem měl mokré ručník na hlavě. Pak na mne namířili ostrou lampu, která ručník sušila, takže se stahoval a bolelo to... Mimo jiné mě ještě kopalí a mlátili... Vyšetřování vždycky trvalo několik hodin. Chtěli hlavně vědět, kdo je na mě napojený... Neměli proti mně vůbec nic, jen Čančíkovo prohlášení. On byl ale skutečně výborný, i když byl zmlácený a měl doma manželku a dvě malé dcery. Byl tvrdý, a co nemusel, neprozradil.“ V té době už platil nový zákon č. 231 (na ochranu republiky), který komunisté zavedli pro své politické odpůrce. A právě podle něj byl Ivan Kieslinger odsouzen k šestnácti letům vězení. StB povstalce rozdělila do několika skupin: „V jedné byla Dagmar Skálová se skauty. Perfektně je z toho vytáhla, nejvyšší tresty byly okolo čtyř roků. Prohlásila totiž, že o všem věděla, ale skautům řekla, že jde jen o hru. V dalších skupinách to bylo horší, v případě bylo šest popravených, mezi nimi i Čančík.“

Jak dát správnou facku

Po krátkém pobytu ve věznicích v Plzni-Borech a Ostrově se Ivan Kieslinger dostal na Rovnost, do jáchymovských uranových lágrů. Byl přidělen k práci na šachtě, v táboře ho však víc než otrocká práce pro Sovětský svaz (tam všechen uran putoval) sužovaly štěnice a nedostatek vody: „V dolech voda kapala nebo stékala ze stěn. Pili jsme ji, ale byla radioaktivní.“ V prosinci 1949 onemocněl a ocitl se na marodce: „Velký vůdce Stalin měl narozeniny a bachaři na to konto udělali obrovský filcuňk (prohlídku na barácích). Museli jsme nastoupit na chodby, po skončení prohlídky mě vytáhli a odvedli na strážnici. Netušil jsem proč. Později z nich vylezlo, že prý u mne v posteli našli radioaktivní rudu, což bylo zakázané a byly za to tvrdé tresty... Jestli opravdu něco našli, to nevím, ale já jsem žádný radioaktivní materiál nesebral. Mlátila mě pak celá služba asi osm nebo deset hodin, trénovali na mně a ukazovali si, jak správně fackovat: ‚Podívej, musíš mít zařatou pěst – a teprve těsně před hlavou ji otevřít. Zkus si to!‘ Tak to na mně tedy zkoušeli. Samozřejmě nohy taky. Byl jsem zutý a tloukli mě pendrekem nebo něčím jiným. Už jsem to prakticky nevnímal. Nakonec mě hodili na korekci.“ Kiesingera tloukli příslušníci zvláštního útvaru SBN Jeřáb.

Korekce neboli samotka byla místnost v nevytápěném prkenném baráku. Byl prosinec v Krušných horách. Prkna nepřiléhala a do cely foukal sníh. Ivan Kieslinger střídavě upadal do bezvědomí, v korekci zůstal přes Vánoce.

Epilepsie a tuberkulóza

Z korekce vězně odvezli do dalšího lágru, na Mariánskou. Po Novém roce měl opět fátat, ale nervově se zhroutil a dostal třas. Práce neschopného Kieslingera tedy znovu přemístili, tentokrát do Vykmanova, s tím, že bude později přesunut do pevné věznice ve vnitrozemí. Jestliže v jáchymovských lágrech trpěli vězni nedostatkem vody, na Vykmanově měli práce neschopní (a tudíž pro režim neužiteční) muklové pro změnu hlad. Když jim velitel nabídl vyšší příděly jídla výměnou za práci v táboře Eliáš, Kieslinger neváhal a přihlásil se.

Pracoval jako mazač drtičů a lisů. „Pak mě ale začala bolet noha. Jednou jsem se v noci probudil a bolestí jsem ztratil vědomí. Druhý den jsem šel do práce a najednou jsem se svalil. Začal mi záchvat: neovladatelné záškuby pravé ruky, strašné bolesti a pak ztráta vědomí. Na ošetřovně doktor zjistil, že mám epilepsii.“ Po určení diagnózy Kieslinger putoval do vnitrozemí, do Valdic. „Měl jsem ještě několik záchvatů a doktor zjistil, že jde o tzv. Jacksonovu epilepsii, kterou mám kvůli výslechu, při němž mi rozbili hlavu. Na mozku se mi udělala krevní sraženina, která záchvaty vyvolávala.“ Zároveň se neustále zhoršovala bolest v kyčli a postupně začal silně kulhat: „A tak jsem zase putoval na marodku, kde zjistili, že jsem dostal plicní tuberkulózu a od ní tuberkulózu kostí.“ I druhá nemoc se u Ivana objevila s největší pravděpodobností kvůli bachařům, jako důsledek věznění v ledové korekci.

Kieslingera pak přemístili na tzv. muklheim, což byl starobinec pro umírající vězně. Bolest se zhoršila tak, že se přestal hýbat. Dostal se do nemocnice, ale léky mu museli shánět rodiče a zdraví se mu vracelo jen pomalu: „Ze začátku – asi dva roky – mě nosili na nosítkách. Vůbec jsem se nemohl pohybovat. Noha byla úplně v háji. Třeba mě nesli na návštěvu, když za mnou přišli rodiče. Pro ně to bylo úplně šílené. Pak jsem začal chodit o berlích a zase mě hodili do starobince. Zůstal jsem tam až do roku 1954. Tehdy mi přerušili trest, aby se v civilní nemocnici mohlo zjistit, jak na tom jsem. Když zjistili, že už nikdy pracovat nebudu, že nemoc je nevratná, byla mi udělena milost. Vyšel jsem ven ve čtyřiapadesátém.“

Záchvaty epilepsie měl Ivan Kieslinger až do sedmdesátých let, ale uzdravil se. Ještě dlouhé roky po propuštění měl potíže prakticky se vším: Deset let neměl občanská práva, když se dostal na vysokou školu, byl po zásahu kádrováků (tedy komunistických úředníků kontrolujících „politickou spolehlivost“ občanů) ze studia vyloučen. Jen velmi složitě hledal práci i bydlení, perzekvována byla i celá jeho rodina. Během normalizace patřil k vedoucím nepovolených skautských oddílů, dnes žije v Praze a je členem vedení Konfederace politických vězňů.

Rok 1948. O přijetí na vysokou školu nerozhodovala ani píle, ani nadání, ale politický posudek, v tomto případě od Svazu československé mládeže. Byla to doba, kdy o vaší budoucnosti rozhodoval někdo jiný.

Nastoupil(a) trest dne 16. srpna 1949
19. 3. 1956
15. X. 1949
Dopraven(a) do ústavu dne Praha
2. března do Valdic 23. 1950 + 23. 7. 54
Lhůta k podm. propuštění 24. 1. 1960
28. 9. 57 24. 5. 1957

VELITELSTVÍ ODDÍLU
S M S
VALDICE U JICINA
Osobní spisy trestance:

Kieslinger **Ivan**

rozen(a) v Praha 28. 11. 1928

svobodný(á), náboženství f. k. zaměstnání pomocný dělník

rodinný(á) 7/1/4 Sušice, okr. útto

rozuzlen(a) státním soudem v Praze

rozsudkem ze dne 16. srpna 1949
pro zločin 5/2 z. č. 231/48 Sb. O. T. 1003/49

Doba trestu 16 roků a 20 000 Kčs pokuty
těž. žal. v. 2 měs. 3. z.

Vpočítatelná od 24. 5. 1949 - h. 10 - do 16. 8. 1949 - 17. 30 h
Počátek trestu
Počátek trestu 24. května 1949
10-h

vyšetřovací přepočítáno na 2 měsíce, 23 dny, 17. 30 hodiny.
Zařízení trestu 1 tunci lože 1/4 litra

Po odpykání trestu Lhůta ciz. na dobu 10ti let
Kosářskou jízdní.

Ukončení trestu dne 24. května 1965 - 10. hodina
24. července 1965 - 10. hodina

Vystoupil(a) dne

Třídní postup

Titulní strana osobního spisu trestance Ivana Kieslingera.

Praha 9/II 1950
Zabrádce

Věc: Povolení balíček s
třešněmi pro třetí č. 6064
u. diso. ti. Ivana Kieslingera,
1. 11. 28.

-19-

Ředitelství trest. ústavu
ve Valdicích.

Bydlíme v družstevním domku a na zabrádce
máme strom třešní, který právě začíná zraje. Jest to
strom našeho syna a za války, kdy nebyla práce
dostání, dělal třešně mezi předními děti z širokého okolí.
Jelikož teď nepoužívám povolení balíček, prosím
abych mu mohla přinést předtím, tj. 18. t. m. kdy máme
národek, veit třešně sebrat, považuje jsem dle
sebe, že práce je nejlepšího lékem. Dívadla se
jich více letos mnoho, ale považuje děti v okolí
dítět upravením záclonami - mají dostatek, jsem
ochotna veit je i pro ostatní nemocní dotyč. odd.
aby syn neměl sám volnostní výhodou.

Váh jsem slyšela že snad pro povolení
volnostní balíček k prášku, který syn pije 24. t. m.
k němu povolena pro nemocné Oramaltina, přičemž
mléka či jiné výživné prostředky (Biohlein, atd.)
Prosím a laskavou odpověď i na tyto otázky.
Očekávám příznivě vyřízení m. Kieslingera
Děť. 11. 11. 1950

-19-

6064/Z-III.
Paní J. Kieslingerová
Praha XVII., Cibulka 360.

10.6.1950

6064 Ivan Kieslinger
-zásilka ovoce-

Vaší žádosti z 9. t. m. nemůžou zdejší velitelství ústavu vyhovět,
ješto zákaz potravní zásilky vězňům, vydaný ministerstvem spravedl-
nosti, jest dosud v platnosti.

Velitel oddělu SVS:
por.

L

1 pod. protokol vyřízen: 1950
Převzal: _____
Vypřel: 7. 6. 1950

Rok 1950. Paní Kieslingerová žádá, aby mohla nemocnému synovi přinést třešně...

... a žádá nemožné.

6064 starší
II
21.3.53 29

Velitelství útvaru nápravných
karičení
ve Valdiciích.

Povolena do 21.3.1953 2 osoby.

Žádám za povolení návštěvy
u mého syna Jana Kieslingera, r. 1928,
č. 6064 na mne, mého muže Josefa
Kieslingera a dceru Alexandru Kieslingrovou
na den 21. března 1953.

Julie Kieslingerová matka
Praha - Křiž. - Dřívka 302

VELITELSTVÍ ODDÍLU SVS
VALDICE u Jičína
7. března 1953
č. 2
i pos. prokazatelně vyřazené.
Povoleno: 7. března 1953
Vypravil:

Jeden z dopisů paní Kieslingerové velitelství věznice. Pravidelně žádá, aby mohla navštívit svého syna spolu s manželem a dcerou, a pravidelně dostává povolení pouze pro dvě osoby. Další z nástrojů komunistické zvěle.

č. Pnt 71/53. -32- -4-

Vic. léčení bratra Kieslingera r. 1928
č. 6064 ve Valdiciích.

Krajská prokuratura Pnt 71 153
v Hradci Králové

KRAJSKÁ PROKURATURA
v HRADCI KRÁLOVÉ
Číslo -3. V. 1953
Průběh:

Ve Vašem zápise ze dne 3. dubna 1953
jste mi oznámili, že takové léčení jaké
potřebuje můj syn, nemůže mu být po-
skytáno ve vězeňském odd. při V. L. A. v
Hradci Králové.

Prosim Vás tedy srdečně prosm, dejte
jej do řádné fakultní nemocnice, do Prahy
nebo Hradce Králové, alespoň na čas, aby byla
stanovena přesná diagnosa skutečnými
odborníky, majícími dlouholetou praxi
v ortopedii a neurologii.

Jak jsme se dozvěděli od syna, poručíci
se náhodou lékaři zda jde skutečně o speci-
fickou či neospecifickou fokoidní, a zda
epilepsie je vrozená či traumatická.

Epilepsie je skutečně zaviněna těžkým
úrazem hlavy u Jáchymově, jak o tom
svědčí i mívání zvr. (dočasně ochnutí
pravé ruky.)

Rok 1953. Paní Kieslingerová prosí, aby se jejímu synovi, kterého na Jáchymovsku zmrzačili opilí dozorcí, dostalo odpovídajícího ošetření.